

Војислав Илић (1862 - 1894)

Химна векова

Не знам је л на сну само ил збиља одлазим често
У чудан предео неки. Ту свако казује место
Трагове разорења;
Кипарис зелено тавни и коров шири се само,
И влажни, гробовски ветар океан таласа тамо,
И звижди са хладног стења.
И ја, уморан тешко са даљина некаква пута,
На пуну обалу седам. И тада поред мене
Мртвачки пролази спровод у немом свечаном ходу.
А маске на лицу носе и људи, деца и жене.
Одакле долазе они? И куда вечито греде
Тај спровод с песмама грозним?
И кога односе они у крило вечности седе
У вечерима позним?
Џутећи пролазе они, и вечно по мраку блуде
И од времена давних
Бескрајни океан шуми суморну и хладну песму,
Химну векова тамних.

Велимир Рајић (1879 - 1915)

Басна о животу

У једном куту небеснога шара
Још од постања стоји Разбој вिति,
Ту Господ седи вечно. Живот ствара.
И чунак стално пролета кроз нити

Од Зла и Добра, од меда и жучи...
И анђели Му носе танку пређу
Од славе, јада, памука и тучи,
Јаковну, слабу, јаснију и блеђу,

Са једне хрпе, големе ко гора.
У основицу, честу или ретку,
По неку жицу сваког свога створа
Уткива Господ ткуву у почетку.

У сваком ткиву има шара битна.
Две нигди нису једнаке нит' исте;
У неком једна, нејасна и ситна,
У неком - пуно, све крупне и чисте...

Кад Господ хтеде живот мој да отка,
Преосташе Му неколика пасма.
И поче ткати. Основа и потка
За ново ткање беху ретке сасма.

И жице ретке, сваког часа беже. -
'Хеј! мало пређе!' - анђелима рече.
Принесоше му паукове мреже
И модри сутон у јесење вече.

Бог, задовољан, стаде живле ткати.
И танко ткиво све то више расте. -
'И овде ваља неку шару дати.' -
Донесоше му тужну писку ласте.

И утка Господ у сутон и мреже
Од ластавице лаке љуте јаде.
И када ткиво, по свршетку, леже,
Он среза живот и мени га даде...

У телу моме живи страшни паук
Што сише мозак, срж и крвцу свежу;
У души - сутон, и у њему јаук: -
То писти ластва, сутана у мрежу...

Милета Јакшић (1869 - 1935)

Ствари које су прошле

Ствари које су прошле, где су оне?
Скривено од нас у даљини сиве.
Све што је било добро, лепо, мило -
Ствари које су прошле да л још живе?

Да ли нам прошлост даје знаке живота
кад из давнине драга слика њена
Сине кадикад у дубокој ноћи
У сну, - у трагу наших успомена?

Можда у свету негде, непозната,
Изван живота има област нека,
Круг, у коме траје оно што је било
С прошлошћу нашом која нас чека?...

Ствари које су прошле, где су оне?
Ако су живе, ако их још има,
Видећемо их кад прођемо и ми,
Када будемо једном дошли к њима.

Сима Пандуровић

(1883 - 1960)

Везе

Све на свету, друже, оставља свој траг
Невидљив и нежан, расут као прах,
А осетан ипак, тужан или драг,
Ко мирис старине, као цвећа дах.

Душе свију ствари живе, драги мој,
Лутају и живе... и ко им зна пут!
И јаве се каткад живима кроз слој
Ваздуха, ко мирис пријатан или љут.

Шта таквих мириса снесе вихор луд,
Ил јесењи студен ветар, или тек
Пролећа уздах раздражљив и мек,
И свих дана чудна и немирна ћуд!

Живот прошлих ствари, прошлих ружа век,
Давних снова радост, старих јада дах
Ветрови ми драги носе као лек
С мирисима тела што постају прах.

Ветрови су добре везе, драги друже,
Са светом што више не постоји сад;
А мириси душе што око нас круже
За тренутну радост, за наш стални јад.